

Józef Zych

Wystąpienie posła Józefa Zycha

Palestra 34/10(394), 28-31

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wystąpienie posła Józefa ZYCHA

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Podzielał pogląd pana posła Bednarkiewicza, iż dobrze się stało, że te dwa projekty ustaw, zmiana prawa o adwokaturze oraz ustawy o radcach prawnych rozpatrujemy łącznie, gdyż wiele spraw łączy dzisiaj adwokatów i radców prawnych.

Na wstępie chciałbym poinformować Wysoką Izbę, iż jesteśmy obok adwokatury drugim samorządem prawniczym. W swoich szeregach na dzień dzisiejszy skupiamy około 20 tys radców i aplikantów radcowskich i dotychczas zgodnie z ustawą z 6 lipca 1982 r. obejmowaliśmy tzw. obsługą prawną były jednostki gospodarki uspołecznionej, organy administracji państwowej, związki zawodowe, samorząd i inne osoby prawne. Od okresu, kiedy w naszej gospodarce nastąpiły istotne zmiany a więc przejście na urynkowanie, na cywilno-prawne regulacje spraw pomiędzy podmiotami gospodarczymi, powstała konieczność dokonania zmiany w ustawie o radcach prawnych. Prezentowany projekt ustawy o radcach prawnych dotyczy trzech zasadniczych zagadnień. Pierwsze — form i sposobów wykonywania obsługi i pomocy prawnej. Drugie — problemów samorządowych. I po trzecie — zmian, które są wymagane w innych ustawach.

Gdy chodzi o pierwszy problem, chciałbym przede wszystkim podkreślić, że obecnie podmioty gospodarcze, którymi coraz więcej jest także osób fizycz-

nych, wymagają zupełnie nowego podejścia do sprawy świadczonej pomocy prawnej. W systemie jaki obowiązuje nadal jeszcze, zgodnie z ustawą o radcach prawnych, można by powiedzieć, że w pewnym sensie obsługa prawna była niejako zalecana a w pewnych sytuacjach nawet obowiązkowa. Wyrażało się to w tym, iż ustawa o radcach prawnych określała formy wykonywania zawodu, a więc głównie stosunek pracy, dopuszczalne umowy-zlecenia. Rzecz jasna, w tym okresie kiedy mieliśmy do czynienia z przedsiębiorstwami państwowymi, ze spółdzielniami, było to w pełni uzasadnione. Natomiast sytuacja gruntownie się obecnie zmienia.

Po pierwsze, zmiana naszego całego systemu gospodarowania i powstawanie nowych podmiotów gospodarczych wymaga, aby te podmioty miały pełną swobodę w kształtowaniu swojej pomocy prawnej. Ma to mieć wyraz w tym, że ustawa nie powinna narzucać żadnej formy, a zatem sam podmiot gospodarczy powinien decydować, czy chce zatrudnić radcę prawnego na umowie o pracę, umowie-zlecenia, czy też zamierza zlecić wykonywanie tych czynności indywidualnej kancelarii radcowskiej, spółce, czy spółdzielni. A zatem samorząd radców prawnych i wnioskodawcy są zdania, iż należy rozszerzyć formy wykonywania obsługi prawnej i dać całkowitą swobodę podmiotom gospodarczym.

Drugą istotną sprawą, która z tym się wiąże, to jest swoboda wyboru tego prawnika, który ma wykonywać pomoc prawną na rzecz określonego podmiotu gospodarczego. Chociażby z debat, jakie tutaj odbywały się w tej sali, wiemy doskonale, jak skomplikowane na dzień dzisiejszy jest nasze prawo gospodarcze. A zatem musimy dostrzegać, że istnieje jeszcze znaczna różnica pomiędzy prawem gospodarczym szeroko rozumianym a innymi dziedzinami prawa i w związku z tym wymagana jest wysoka specjalizacja a także wysokie kwalifikacje prawników, którzy podejmują się tej działalności gospodarczej. Rzecz jasna, przechodząc na uregulowania cywilno-prawne my cały obrót tzw. gospodarczy obecnie sprowadzamy i wprowadzamy na grunt kodeksu cywilnego. Jest to prawidłowość, która jednak w tej chwili wymaga uwzględnienia pewnej specyfiki w niektórych dziedzinach prawa gospodarczego. I dlatego też mając na uwadze te okoliczności samorząd radców prawnych szczególnie zwraca uwagę na podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Pragnę zauważyć, że dojsście do zawodu radcy prawnego jest w tej chwili zbliżone do dochodzenia do innych zawodów, na przykład adwokatury — mam tu na myśli studia prawnicze, aplikacje, egzaminy. Ale na tym sprawa dla żadnego z prawników nie może się zamykać, bo przede wszystkim o to jaki on prezentuje poziom, to zależy od jego osobistego wkładu jego pracy, a także od pomocy, jaką na jego rzecz świadczy samorząd. Samorząd radców prawnych prowadzi różnorodne formy podnoszenia kwalifikacji, od studiów podyplomowych począwszy, poprzez współpracę z organizacjami międzynarodowymi, wysyłanie w najbliższym czasie prawników na specjalnie krótkie 3-miesięczne przeszkolenia dotyczące głównie tych dziedzin, gdzie my jeszcze nie mamy dostatecznego doświadczenia.

A zatem Wysoka Izbo, te przemiany, które u nas się dokonują, a także pod-

stawowe założenie, iż Polska jest państwem praworządnym wymaga, aby to prawo było ściśle stosowane i aby wszystkie podmioty gospodarcze miały zabezpieczoną możliwość korzystania z takiej pomocy. W tym też kierunku idzie projekt ustawy o radcach prawnych.

Zgadzam się z panem posłem Bednarkiewiczem, że uregulowania dokonane w innych ustawach, na przykład art. 24 materia tegoż artykułu, o działalności gospodarczej powinna być uregulowana w ustawach, które regulują działalność i sprawę zawodu radcy prawnego i adwokata. Ale w odniesieniu do radców prawnych i ustawy zgadzam się pod tym warunkiem, że ta materia będzie zgodna z uregulowaniem i propozycjami tegoż, teże ustawy.

Drugie zagadnienie bardzo istotne, które powinno być w moim przekonaniu poruszone, to jest sprawa, że skoro mamy dwa zawody, szlachetny zawód adwokacki mający ogromną tradycję i młody zawód radcy prawnego, bo utworzony w 1961 roku, to trzeba sobie odpowiedzieć na pytanie, jakie praktyczne znaczenie dla podmiotu gospodarczego dla określonej osoby ma dzisiaj istnienie tych dwóch zawodów.

Pan poseł Bednarkiewicz mówił o zadaniach (...) adwokata, wobec tego ja pozwolę sobie tylko przypomnieć tutaj rolę zawodu radcy prawnego.

Otóż Wysoka Izbo! Istota zawodu radcy prawnego polega na tym, iż nasza aplikacja, nasze studia prawnicze i późniejszej formy kształcenia ukierunkowały nas na działalność w zakresie obsługi podmiotów gospodarczych i ściśle prawa gospodarczego. Dzisiaj oczywiście te granice się rozmywają. Ale ciągle jeszcze możemy powiedzieć, że to przygotowanie połączone ze znajomością problematyki przedsiębiorstw, spółdzielni, spółek jest poniekąd domeną radców prawnych. I dlatego też w tym duchu te zmiany i, które mają być dokonane w ustawie o radcach prawnych mają zabezpieczyć

efektywną na wysokim poziomie świadczoną pomo przez tą kategorię prawników, jakimi są radcowie prawni. Rzecz jasna, trzeba powiedzieć i w tym miejscu, że my ciś jesteśmy bardzo zbliżeni do adwokatry, bo wielu radców prawnych jest wpisanych równolegle na listę adwokatów, wielu kolegów adwokatów także wykonuje pomoc prawną i obsługę prawną w odmiotach gospodarczych, a więc można powiedzieć, że to zbliżenie dokonuje się także poprzez spółki, które dopuszczają możliwość wspólnego działania radców prawnych i adwokatów.

Ale należy mieć świadomość również tego, że istnieją różnice pomiędzy tymi zawodami w sensie bezpośredniego wykonywania zawodu i w sensie świadczenia w tejże pomocy.

Sądzę, że te propozycje, które zgłoszone są w projekcie ustawy, a idące naprzeciw dokonującym się zmianom albo może inaczej, które uzupełniają te zmiany, dobrze służyć będą wszystkim podmiotom gospodarczym. Przede wszystkim dają im swobodę wyboru takiego człowieka, któremu się płaci i wie za co się płaci.

Druga sprawa bardzo istotna, to sprawa dojścia do tego zawodu, a także przechodzenia z różnych zawodów prawniczych.

Wysoka Izbo! Samorząd Radców Prawnych, który również reprezentuję, zawsze był zdania, że pomiędzy zawodami prawniczymi powinna być swoboda przechodzenia na zasadzie równości i dobrowolności. Ale powstaje tylko jeden problem, po warunkiem, że na tym nie utraci klient, że na tym nie utraci podmiot gospodarczy, czyli że musi być pewna bariera, pewne warunki, które gwarantować będą przede wszystkim to, iż podejmując tę pomoc prawną na pewnym odcinku będą do tego przygotowani. I w tym duchu projekt ustawy o radcach prawnych zakłada wyłączenie jednej sfery, i mianowicie idąc na to, że obsługa — pomoc prawną świadczona na rzecz odmiotów gospodarczych

w różnych dziedzinach, to z wyłączeniem jedynie obrony w sprawach karnych. Po prostu dochodzimy do wniosku, że to jest specjalistyczna dziedzina i że tego zagadnienia na dzień dzisiejszy nie należy i nie można łączyć na przykład z prawem cywilnym, czy prawem pracy, czy innymi dziedzinami prawa.

Gdy chodzi o sprawę przechodzenia z jednego zawodu do drugiego, to przewidujemy wszelkie możliwości i sędziów i prokuratorów, i notariuszy, i adwokatów, i pracowników nauki. I wydaje się Wysoka Izbo, że jest to przyszłość Polski, że ta swoboda w przechodzeniu z jednego zawodu do drugiego jeżeli będzie uzupełniona o to, że będą możliwości wpływania na właściwe wykonywanie zawodu — to będzie to i wejście w systemy prawne, jakie obowiązują na całym świecie i zabezpieczenie naszego interesu.

Gdy chodzi o sprawy samorządu. Chciałbym podkreślić Wysoka Izbo, że samorząd radcowski, bardzo młody samorząd, utworzony w 1982 roku po długotrwałych zabiegach tego środowiska nie miał łatwego życia. O tym świadczyć może wiele uchwał podejmowanych przez ten samorząd, także w obronie praw i wolności obywatelskich w naszym kraju. To samorząd radców prawnych wielokrotnie w bardzo trudnym okresie zwracał uwagę i na naruszenie prawa, a w szczególności na naruszenie prawa w dziedzinie prawa gospodarczego.

I w okresie kiedy działał Państwowy Arbitraż Gospodarczy, który decydował o wielu istotnych sprawach, o aplikacji i o wpisach, samorząd radców prawnych nie miał łatwego życia. Nasi członkowie w okresie, kiedy tworzyły się nowe związki zawodowe, w tym „Solidarność”, udzielaliśmy wszechstronnej pomocy w duchu przede wszystkim zabezpieczenia praw jednostki ludzkiej. Pamiętaliśmy także i do dnia dzisiejszego, udzielamy pomocy i wsparcia samorządom.

Jeżeli pan poseł Bednarkiewicz powiedział o tym, że 70-letnia działalność adwokatury jest chlubna, to jest ona nie tylko chlubna, ale dowodzi tak jak i działalność mojego samorządu jednej rzeczy, że te samorzady są absolutnie w Polsce niezbędne.

A zatem myślę, że nasze dwa samorzady — samorząd adwokacki i samorząd radców prawnych udowodniły, że w każdym warunkach samorzady zawodowe spełniają właściwą rolę.

I trzecia grupa spraw dotyczy — rzecz jasna — zmiany przepisów w innych ustawach, które ściśle powiązane są ze zmianą tychże ustaw, co jest rzeczą uzasadnioną.

Wysoka Izbo! Wychodząc z projektem

zmiany ustawy o radcach prawnych, samorząd radców prawnych a także grupa posłów, przede wszystkim kierowała się jedną rzeczą, aby doprowadzić do takiego uregulowania w odniesieniu do radców prawnych, żeby członkowie tego zawodu, grupa najliczniejsza polskich prawników w sposób właściwy niezbędny dla naszej gospodarki, mogła wykonywać swoje zadania.

Jestem przekonany, że zmiany, które proponujemy w ustawie o radcach prawnych, zabezpieczą wykonywanie pomocy prawnej na najwyższym poziomie, że będą stanowiły znaczną pomoc w przestrzeganiu prawa i praworządności głównie gdy chodzi o stosunki gospodarcze. Dziękuję.